

Otte omkomne RAF flyvere mindet.

RAF mindesten rejst ved nedstyrtningsstedet vest for Stadiløvej, Stadil Fjord.

Oplysninger fra Jyllands Posten, 5.9.1993.

Ved en særlig mindehøjtidelighed deltog næsten halvdelen af beboerne i Stadil sogn. Befolkningen var samlet for at mindes de otte allierede flyvere, som omkom, da deres bombefly, Lancaster EE 138 fra RAAF No. 460 Squadron, styrtede ned i nærheden af Stadil Fjord den 4. september 1943.

Danske modstandsfolk og ambassaderepræsentanter fra Australien og England deltog i højtideligheden.

Mindehøjtidelighed ved mindesmærket i Stadil for otte faldne RAF-flyvere. Ambassadør J.R. Bruess lægger en krans ved stenen, som er gravsten og mindemonument.

Først blev der afholdt mindegudstjeneste i kirken. Derpå var der kransenedlægning ude ved nedstyrtningsstedet. Afslutningsvis var der fælles samvær i det stedlige forsamlingshus. Folkene i Stadil ville gerne vise, at de allieredes indsats under verdenskrigen ikke var glemt.

Halvdelen af de omkomne var australiere. De var rejst til England for at gå ind i RAF og kæmpe mod tyskerne.

Besætningen bestod af følgende flyvere:

Den 4. september 1943 faldt på dette sted efter luftkamp.

Lancaster fra RAAF No. 460 Squadron.

H.F. Jowett – J. Coomers – Rolfe – E. Thirkettle – Kelaher – S.M. Forrester – C. Walsh – E. Carthew.

Besætningen var på otte mand, hvilket ikke var standardbesætning på en Lancaster. Flyet kan derfor have haft en særlig stifinderopgave over bombemålet i Tyskland.

Lancaster EE 138 med besætning var på vej hjem efter det syvende togt, da maskinen blev beskudt af tyske luftværnskanoner fra fæstningen i Houvig nord for Søndervig. Flyet blev alvorligt ramt af granaterne og brød i brand. Den brændende og flammeomspændte bombemaskine styrtede derefter ned i et vådområde vest for Stadil. Det er aldrig lykkedes at bjerge den omkomne besætning, som sammen med maskinens vrag fortsat hviler i den sumpede undergrund.

Lancaster EE 138 havde natten mellem 3. og 4. september deltaget i et bombetogt mod Berlin sammen med 315 andre maskiner fra RAF. Før ankomst til målområdet var 18 maskiner vendt om, og 20 fly vendte aldrig tilbage til baserne i England. Mellem 140 og 150 flyvere mistede livet under dette togt.

Beboerne i Stadil rejste først et trækors på nedstyrtningsstedet. Senere blev der opført en mindre høj af jord beplantet med buske. Her blev der af befolkningen i 1950 rejst en

mindesten. Med denne placering af stenen er der således tale om en gravsten, idet de omkomne fortsat hviler på dette sted.

I tidens løb er der gennemført et større afvandingsprojekt i vådområdet omkring Stadil Fjord. De før meget sumpede enge er nu omdannet til landbrugsjord. Ejeren af stedet her har givet lov til, at der blev lavet en gangsti ud til mindestenen. Der er opsat skilte, så folk kan finde vej derud.

Houvig og Kryle.

Udbygning af "Vestvolden" med radaranlæg, antiluftskys og anden svær artilleri.

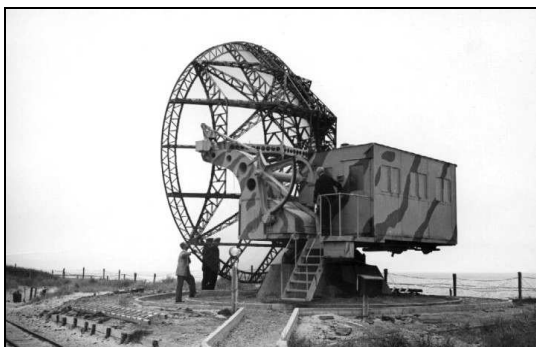
De veludbyggede fæstningsanlæg langs den jyske vestkyst var godt bestykkede med forskellige typer af luftværnsartilleri.

Lancaster bombefly fanget i lyskasternes stråler.

De svære flakkanoner var til betydelig fare for allierede fly, når de på deres togter fløj ind over landet vestfra. Det samme var tilfældet ved udflyvning efter togterne. Forskellige radartyper supplerede hinanden, og via jagerledelsen i Grove blev natjagerne dirigeret mod deres mål – de engelske bombemaskiner.

Flakstillingerne langs vestkysten fik jævnlige ram på en maskine med flere styrt til følge. En del maskiner styrtede i havet. På kystens kirkegårde findes grave med ilanddrevne flyvere.

Et af de store radaranlæg, som bestod af forskellige typer, der dels blev brugt mod skibe, dels mod engelske fly.

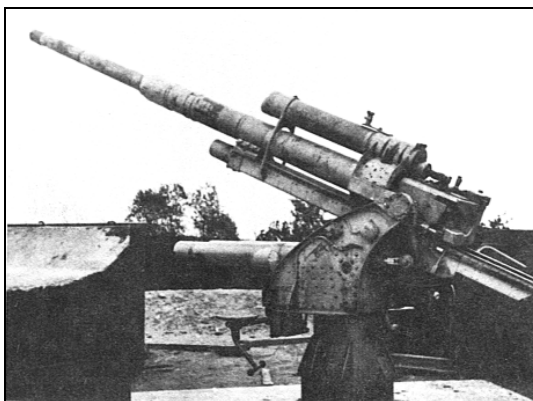

Omkring de mange fæstnings- og radaranlæg opførte tyskerne både bunkers og barakker. I baggrunden ses en større radarskærm.

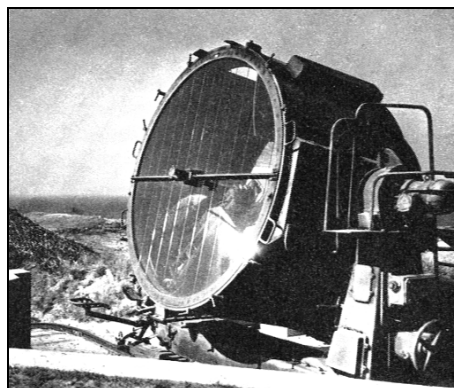

Tankspærringer ved den jyske vestkyst.

Bag klitrækkerne blev de store fæstningsanlæg sikret ved opsættelse af tankspærringer, de såkaldte "spanske ryttere". Til endnu større gene for eftertiden var de mange landminer i klitterne, hvor minerne ofte var svære at finde igen.

Svær 8,8 cm luftværnskanon. (Houvig).
De tyske natjagere måtte ikke overflyve flakområderne.

Kraftig tysk lyskaster. Bemærk operatørens sæde til venstre.

Radarkomplekset "Rigelnatter" ved Kryle dækkede kysten midt-vest. Der var i alt 7 af de store anlæg langs kysten fra Skagen til Rømø.

Luftværnsskyts, typer og anlæg:

1. Let flak: maskingeværer og mindre maskinkanoner op til kaliber 36 mm.
2. Middeltung flak: kanoner fra 37mm op til 59 mm.
3. Svær flakskyts: 60 mm op til 159 mm.
4. Tungeste flakskyts: over 159 mm.

Redigering: Arne Mosgaard, Herning.

RAF Mindesten Stadil Enge.

RAAF Squadron No. 460.

RAF mindesten for 8 britiske flyvere. Stadil enge.

Inskription:

*For at ære deres Minde og værne om deres Grav
rejste Beboerne i Stadil denne Sten den 5. Maj 1950.*

